

PROGRAM PROSLAV IN DRUGIH AKTIVNOSTI V SPOMIN NA PRIHOD XIV. DIVIZIJE NA ŠTAJERSKO

V petek, 19. 2. 2010 ob 15.00 uri v Paki pri spomeniku.

Organizator proslave je krajevna organizacija ZB NOB Šalek-Gorica-Paka v sodelovanju z ZB NOB Velenje.

**V petek, 19. 2. 2010 ob 17.00 uri proslava pri spomeniku pri osnovni šoli v
Cirkovcah.**

Organizator je krajevna organizacija ZB Škale v sodelovanju z ZB NOB Velenje

**V soboto, 20. 2. 2010 ob 11.00 uri je spominska slovesnost v Ravnah pri Šoštanju v
Osreških pečeh.**

Organizator je krajevna organizacija ZB Ravne v sodelovanju z ZB NOB Velenje.

**V soboto, 20. 2. 2010 ob 14.00 uri bo spominska slovesnost v Zavodnjah pri
Žlebniku,**

kjer je padel borec in pesnik Karel Destovnik Kajuh. Organizator te slovesnosti je Mladi forum Socialnih demokratov Šaleške doline, ki bo tudi letos organiziral pohod od Kodrunove domačije v Lajšah k Žlebniku v Zavodnje.

**Šaleška konjenica bo tudi letos sodelovala na vseh slovesnostih
od Sedlarjevega do Žlebnika.**

Na pot se bo odpravila 17. 2. 2010 iz Sedlarjevega preko Štor do Socke.

**V petek, 19. 2. 2010 pa bodo iz Socke krenili preko Paškega Kozjaka in se ob
15.00 uri priključili na proslavi v Paki pri spomeniku. Od tu bodo pot nadaljevali
do Cirkovc, kjer bodo prisotni na proslavi ob 17.00 uri.**

**V soboto, 20. 2. 2010 bodo ob 11.00 uri prispeli na proslavo v Osreške peči, od tu
pa nadaljevali pot proti Zavodnjam do Žlebnika, kjer bodo tudi zaključili
svojo štiridnevno pot.**

**Na vseh spominskih obeležjih in pri spomenikih XIV. diviziji bodo položili vence v
spomin na krvavo pot XIV. divizije.**

Pripravila: Marjana Koren

Šaleški upornik, interno glasilo območnega združenja ZZB NOB Velenje

Uredniški odbor: Marjana KOREN, Bojan VOH, Jože DRAČKO, Vlado VRBIČ (urednik)

Naslov uredništva: Območno združenje borcev za vrednote NOB, Kopalniška 3, 3320 Velenje

Naklada: 1300 izvodov **Tisk:** Gorenje IPC

ŠALEŠKI UPORNIK

Šaleški upornik je interno glasilo območnega združenja ZZB NOB Velenje, letnik VIII, številka 1, februar 2010

Večer je. V breze veter se zaganja,
tovariši so že odšli naprej,
sama sva sredi teh samotnih vej.
(Kajuh)

PROGRAM PROSLAV IN DRUGIH AKTIVNOSTI V SPOMIN NA PRIHOD XIV. DIVIZIJE NA ŠTAJERSKO -

petek, 19. 2. 2010 ob 15.00 uri

v Paki pri spomeniku - petek, 19. 2. 2010 ob 17.00 uri

pri spomeniku pri osnovni šoli v Cirkovcah - sobota, 20. 2. 2010 ob 11.00 uri

v Ravnah pri Šoštanju v Osreških pečeh. -sobota, 20. 2. 2010 ob 14.00 uri

bo spominska slovesnost v Zavodnjah pri Žlebniku

Uvodnik

Vredno se je boriti za svoje ideale, za tisto, v kar verjameš. In vem, da nas je kljub poskusom nekaterih, da nas postavijo na laž, še vedno dovolj, da bomo vedno pripravljeni stopiti v bran resnici in bomo s hvaležnostjo ohranjali spomin na vse tiste, ki so, brez preračunljivosti, brez pričakovanja osebnih koristi, poprijeli za orožje in se uprli okupatorju. Na tovarišice in tovariše, na partizanke in partizane.

Ena najmočnejših in najznamenitejših partizanskih enot je bila XIV. divizija. Ko je, 6. januarja 1944 krenila na štajersko je štela 1112 partizank in partizanov. Mesec dni kasneje po prestopu Sotle pri Sedlarjevem. Boji s sovražnikom so se vrstili eden za drugim. 26. februarja je bilo za borbo sposobnih le še 440 bork in borcev. Si lahko predstavljate te izgube? Zima, mraz, sneg, ranjenci, sovražnikova premoč..., boj za preživetje, boj za svobodo, boj za narod.

Že nekaj let nas nekateri skušajo prepričati, da je bilo vse to zaman. Da je bilo nepotrebno. Da bi lahko bilo manj krvi, če se partizani ne bi uprli. Ja, seveda. Lahko bi le gledali in čakali, da drugi premagajo fašiste in naciste. Si lahko predstavljate, kakšen bi bil konec II. svetovne vojne, če bi vsi ravnali tako? Si lahko predstavljate naš položaj, če vojne ne bi končali kot del zavezniške koalicije? Ne verjamem, da bi brez ljudi, ki so znali kljubovati, se boriti, ohraniti pokončnost in dostojanstvo, danes imeli svojo državo. Našo domovino, našo Slovenijo.

Ja, res je, številne odgovore še moramo poiskati. In nekateri jih intenzivno iščemo. Iščemo ravnovesje med konkurenčnostjo in socialno pravičnostjo. Popravljamo krivice storjene v preteklosti. Priznamo napake, sprejemamo zakone in oblikujemo uspešen izhod iz krize v katero nas je pahnila človeška pohlepnost, grabežljivost in izguba občutka za solidarnost, pravičnost in skupno prihodnost.

Bojan Kontič

PUSTNI TOREK V RAVNAH LETA 1944

Vedno, ko se bliža ta pustni čas, se spomnim kako je bilo ravno na pustni torek 22. februarja 1944 v Ravnah.

Od takrat je preteklo že 66 let, ko je na naše področje prišla slavna 14. divizija. Ker je vedno manj tistih, ki smo takrat živeli v Ravnah, želim o tem dnevu napisati nekaj besed, predvsem mlajšim, ki morda o tem dogodku kaj vedo ali pa so vsaj nekaj slišali in niso prepričani, če je bilo res tako hudo.

Že na pustno nedeljo so začele prihajati po cesti pod Vošnjakovo graščino v Ravne razne večje nemške patrulje. Doma sem bil na nasprotnem bregu, zato sem lahko ob dobri vidljivosti vse spremljal. Takrat še nismo vedeli kaj se pripravlja. Tudi v ponedeljek so še bolj številčno prihajali nemški vojaki in raziskovali po vasi, kje bi se lahko namestili, da bi čim bolj prikrito pričakali divizijo. Ne vem kako so vedeli, kje bodo partizani prišli na to področje.

Skleпали so verjetno po tem, ker so divizijo sledili in jo napadali vse od Sedlarjevega na vsej poti koder je hodila ter jim preprečevali razne prehode.

Nekaj negotovega o večjem premiku partizanov proti Štajerski smo takrat slišali tudi mi. Ko se je ta velika

2

enota pomikala preko Kozjaka, Graške gore in

Plešivca, je bilo jasno, da bodo prišli do Raven, ker so vse važnejše in pomembne točke že zavzeli Nemci. Iz Gaberk so se pomikali preko prvega ravenskega hriba in prišli v Srakovnikov graben, kjer so ugotovili, da so vse naokoli po hribih Nemci. Proti jutru so se odločil in se začeli pomikati po hribu navzgor proti Kaplanovi domačiji. Tu pa so preko noči počivali Nemci ter si zjutraj pripravljali zajtrk, ki ga pa ni bilo časa pojesti. Skozi okna na hiši so pričeli jurišati partizani, Nemci so morali pustiti vse, zajtrk, orožje in še

obleko, ki so jo odložili ter ušli proti Tučmanu, kjer je bila večja nemška zaseda. Kar so pustili Nemci, so se poslužili partizani, saj so bili potrebni vsega. Lačni, slabo obuti in oblečeni, tudi orožja in streliva je primanjkovalo, zato tudi brez večje potrebe niso streljali. Nato pa so se spustili po bregu gozda navzdol v Osreški graben. Niso niti slutili, da so prišli v popolno past, pred njimi je bil skoraj navpičen gozdni kamniti hrib, za njimi nemški vojaki ter vse naokoli po robovih nemške strojnice, ki so silovito streljali po njih. Snega je bilo do kolen, pa še kar močno je naletaval ter mrz in vsi izčrpani od napornega in nevarnega pohoda, so se morali odločiti, da zlezejo po tej strmi-

ni do Osrednika na vrhu. Z nadčloveškimi močmi je uspelo premagati to strmino večini pohodnikov, čeprav so Nemci zelo močno streljali od vseh strani, da smo rekli, da ni mogoče da še ostane kdo živ. K sreči res vsaka krogla ni zadela. Na nekaterih točkah, ki so bile zasede, je bilo najdeno cele kupe praznih tulcev od nemških strojníc.

Tu na tem območju ali v bližini je padlo 21 borcev, 17 je bilo ujetih in odgnanih v Šoštanj, pozneje pa v Celje. Med padlimi in udeleženci pohoda ni bilo nobenega Ravenčana. Nam najbližji pohodnik je bil Šoštanjčan Karel Destovnik, ki se je prebil skozi ta pekel v Ravnah in prišel na mejo Zavodnje - Šentvid, kjer pa ga je zvečer zadela nemška krogla.

Da je v tem grabnu bilo tako hudo, je bil vzrok tudi to, ker se je vreme po 10. uri zjasnilo, da so nemški strelci imeli dobro vidljivost. Okrog 12. ure je vse pojenjalo, tudi Nemci so se umaknili, po pripovedovanju bližnjih vaščanov je ostal grozljiv pogled na veliko število padlih partizanov, pomešanih tudi z nekaj konji. Vse te so pokopali po nekaj dneh bližnji kmetje in nekaj delavcev iz Šoštanja. Nemci so svoje bolj na tiho pospravili, tudi pisali in govorili o tem niso dosti, bili so užaljeni, ker se jim je divizija kljub dobri pripravljenosti izmuznila. Na mestu teh padlih je bilo čez nekaj let postavljeno skromno obeležje, že nekaj let pozneje je bilo povečano in obnovljeno. Leta 1986 je bil postavljen ta spomenik, ki sedaj opominja vse sedanje rodove na te hude boje hrabrih borcev, ki so morali dati življenja za našo svobodo.

Naša borčevska organizacija ob vsaki obletnici na tem mestu pripravi spominsko slovesnost na hrabro

14. divizijo. Letos bo proslava ob 66. letnici tega pohoda 20. februarja ob 11. uri.

Moram povedati, da borci takrat sploh niso vedeli kod hodijo in v katerem kraju se nahajajo. Sklepali smo po tem, ker niso imeli nobenih vodnikov, ki bi poznali teren koder so hodili. Da bi mobilizirali vaščane za kazanje poti je bilo prenevarno, niti ni bilo časa. Tudi padli niso imeli nobenih dokumentov, za to se tudi za večino ne ve kdo so bili. Pozneje so v naše kraje zahajali nekateri preživeli borci in ugotavljali kje in kako je bilo, da so z našimi okoliškimi kmeti razrešili vsaj nekaj dilem.

V tistih časih je na našem področju imelo elektriko le manjše število hiš. Telefon je bil samo v elektro centrali Vošnjaka in na njihovi graščini. Nobene slutnje še ni bilo o mobitelu, kar danes ima že vsak šolar v žepu, če še malo pomislimo o komunalni službi, ki je sploh ni bilo. Bili so samo kolovozi in ob robovih močno prehojene steze. Poleti je še kar šlo, pozimi pa je bilo treba po celem snegu seveda peš. Včasih so preorali z lesenim plugom graščinski hlapci s konji, do sem pa bližnji kmetje, ki so imeli vprežno živino. Kako so te naše Ravne terensko razgibane, si le malokdo lahko predstavlja. Koliko je hribov in grabnov, po katerem je vodila samo steza ali kolovoz, za potok pa je ostalo le še malo prostora. Pozimi so od hiše do hiše z vprežno živino vlekli večjo klado, da so naredili v snegu gaz. Vse to morda nekateri ne boste verjeli, vem da so še v bližnji okolici taki, ki Ravne bolj malo poznajo, razen gobarjev, ki poleti zaidejo v te globače. Predlagam vsem tistim, ki bi želeli bolj spoznati vas Ravne, da v letnem času, ko nimajo kaj početi, se odločijo za krajši ali daljši sprehod skozi našo vas. Lažje si boste predstavljali, da ta pot, ki jo je opravila 14. divizija v zimskem času leta 1944 skozi vas, res ni bila lahka. Sedaj v tem času ni težko vsaj za tiste, ki vzdržijo nekaj ur peš hoje. Dobra obutev, primerna obleka, nekaj prigrizka in krepilna pijača v nahrbtnik ter še malo dobre volje, pa bo šlo. Če se odločite za celotno ravensko pot, ki je dobro označena, boste prehodili približno 12 km ali 3 - 4 ure. Lažje boste razumeli vse to, kar sem vam napisal o tistem pustnem dnevu v Ravnah.

Kumer Ivan

**Obiščite
spletno stran
OO ZZB NOB
Velenje na
naslovu:**

**Odslej "borci"
tudi na spletnih
straneh!**

NOVOLETNO SREČANJE V KOLODVORSKI RESTAVRACIJI

Tudi letos smo člani odbora krajevne organizacije ZZB - NOB desni breg ob izteku leta pripravili srečanje za svoje člane, ki je bilo v kolodvorski restavraciji. To je edini lokal mestne četrti desni breg v Velenju, kateri lahko sprejme večje število ljudi. Poleg tega pa je znan po dobri hrani in prijaznem osebju. Zaradi prezasedenosti lokala smo imeli srečanje zelo zgodaj to je 10. decembra. Pa nič zato, saj pregovor pravi, bolje prej kot pa prepozno ali nikoli. Zbrali so se skoraj vsi člani naše organizacije, kateri se tudi drugače udeležujejo raznih proslav in izletov. Med udeleženci pa je bilo nekaj tudi takšnih, katerim zdravje ne dopušča, da bi se udeleževali drugih aktivnosti. Zbralo se nas je kar lepo število. Prihajati smo pričeli ob dogovorjeni uri, in tako so nas ob 20. uri že postregli z večerjo. Po dobrem obedu je potrebno potrošiti tudi preveč zaužitih kalorij, za kar pa je ples najbolj primeren. Na srečo smo imeli tudi dva dobra muzikanta Borisa in Dejana, ki igrata različno zvrst glasbe, in sta znala na plesišče zvabiti tudi takšne, ki drugače niso vneti plesalci. Največje presenečenje pa smo doživeli, ko smo na plesišču videli našo članico, ki šteje 96 pomladi, kako se je vrtela v ritmu polke. Seveda smo ji vsi veselo zaploskali. Muzikanta sta pokazala da nista začetnika, saj sta s harmoniko v roki hodila od mize do mize, in preizkušala naše pevske sposobnosti.

Družba je bila zelo razigrana, saj se je plesalo in prepevalo do poznih jutranjih ur.

Prišla pa je tudi polnoč, ko smo si ob kozarčku in ritmu valčka Silvesterski poljub zaželeli vse naj, naj v letu 2010.

Tako se je končalo naše druženje z željo, da se še naprej tako številčno udeležujemo aktivnosti, ki jih pripravlja naša organizacija kakor tudi z željo, da se ob letu zopet srečamo v takšnem številu.

Predsednik ZZB - NOB desni breg Jelenko Leopold

IZPOVED INTERNIRANCA II. SVETOVNE VOJNE

Po večkratnem prigovarjanju naj se tudi na papirju ohranjajo spomini, čeprav zelo kruti, mi je uspelo pregovoriti mojega svaka, da mi je z zelo načetimi čustvi pripovedoval dogodke med II. svetovno vojno. Interniranec Slavko Pavlin iz Konovega pri Velenju, rojen 10.01.1932 v Vrhuljah - Veliki trn na Dolenjskem, občina Krško.

Leta 1941 so nas Nemci pozvali, da se moramo javiti v Vrhuljah, Veliki trn, da nas bodo popisali: cele družine tudi z majhnimi otroci. Po dveh mesecih je prišel ukaz. Spakirajte in greste z nami. Naša družina v kateri sta bila oba starša in osem otrok, je morala zapustiti dom in oditi. Kdor je v vasi premogel voz in vprežno živino, je moral vse dati v uporabo. Odšli smo v vas Brezje, odkoder so nas s tovornjaki odpeljali v grad Rajhenburg. Tu je bilo zbirališče vseh na silo pregnanih. Tri dni smo se zbirali in čakali na transport. Četrty dan smo se odpeljali z vlakom iz Rajhenburga v Nemčijo, kraj Resa pri Elbi. Oče in starejša sestra sta morala takoj na delo. Tudi mamó so zaposlili v gospodinjstvu. Manjši otroci pa smo žalostno preživljali nam odvzeto srečno otroštvo. Po šestih mesecih lagerja v Nemčiji, smo šli v severno Nemčijo v drug lager Hornesdorf. Po treh mesecih smo bili zopet premeščeni v lager Oberfron. Starejši so delali v vrtarstvu, mama v gospodinjstvu, oče pa v mizarstvu. Od tu smo bili preseljeni v lager Viltén za štiri mesece.

Tako pogosta selitev se je izvrševala zato, da se preseljenci ne bi med seboj preveč poznali in se tako povezovali. Leta 1943 pa so nas iz Nemčije preselili v Francijo v lager Elzingen, kraj Latrnig. V lagru smo bili samo en mesec, nato smo morali na delo v 19 kilometrov oddaljen kraj na kmetijo v Niderlingen. Tu je bilo nekaj Srbov, nekaj Poljakov, moški in ženske ter tri slovenske družine. Meseca septembra 1944 pa se je pojavila oborožena sila iz Amerike. Srečanje z Nemci se je

zgodilo na reki Mozelj. Tam je nastala med Nemci in Američani velika bitka. V času tega krutega boja, so nas Nemci preselili v 16 kilometrov oddaljen kraj Obergelingen. Po kratkem času našega bivanja smo morali ponovno bežati pred fronto. Nemška vojska nas je odpeljala na železniško postajo v kraj Metz. Le od tam smo imeli na voljo umik. Pred nami je bila odločitev. Kam? Z družino smo se umaknili v kraj Merlebah. Tu smo bili zajeti od Američanov. Izvrševal se je silovit napad od strani Nemcev tako, da so nas morali Američani umakniti v 130 kilometrov oddaljeno mesto Dernej. Tam so bile postavljene barake za begunce. Življenje v teh barakah se je zopet končalo po parih mesecih. Spet so bili premiki. In tako smo pot nadaljevali do Pariza, kjer smo se morali javiti na konzulatu. Tam smo bili zaslišani in ponovno preseljeni v južno Francijo, v Šotonef (kolonije nad mestom).

Leta 1945 pa nam je posijalo slovensko sonce. Vrnili smo se na svoje domove. Domačije so bile prazne in izropane, saj so v njih živeli kočevski Nemci. Zaradi tega smo bili mi izseljeni, da bi po "nemški zmagi" le-ti uživali naše dobrine v prelepih dolenskih vaseh. Po vseh preživelih krutih dogodkih, ki jih ni bilo malo, človek razmišlja, kako velik davek smo kljub preživetju plačali. Uničeno obdobje srečnega otroštva, nezmožnosti šolanja nam je pustilo pečat, ki je nepozaben.

Mogoče sem kaj izpustil. Od tega je minilo že 65 let. To, da smo bili preseljeni devetnajstkrat pa mi je ostalo v globokem spominu. Zelo si želim, da se ne bi doživete stvari tako omalovaževale, ker "čista" zgodovina je samo ena, tista resnična in taprava. Sedaj uživam jesen svojega življenja z ženo na Konovem, kamor se tudi zelo radi vračajo domov naši otroci in njihove družine.

Zabeležila: Pavla GOLOB

DA NE BI ZAŠLO V POZABO

Partizansko bolnico sredi petkovega gozda v Podvolovljeku je sovražnik odkril po naključju.

Na srečanjih veteranov NOB se med člani čestokrat razpravlja in ugiba kako je sovražnik odkril petkovo bolnico, ko pa je bila zgrajena v popolni tajnosti in locirana na dokaj skrivnem kraju na pobočju petkovega gozda. Ker sem doma iz tega kraja, sem od domačinov zbral nekaj informacij o teh okoliščinah.

Proti koncu leta 1944 se je nemški okupator ponovno pojavil v Zgornji Savinjski dolini. Svojo oblastno strukturo je 11. decembra 1944 nastanil v Lučah. Nekaj pozneje so za njimi prišli tudi belogardisti in se nastanili na kmetiji Rihar v Podvolovljeku. Po domenah domačinov, so belogardisti imeli nalogo, da preiščejo teren in odkrijejo morebitne partizanske enote in jih likvidirajo.

Februarja 1945 je belogardistom uspelo odkriti skladišče sanitetnega materiala v Brezovcu. Za tem odkritjem se je del te enote nastanil na Petkovi kmetiji v Podvolovljeku. Med domačini je nastala velika vznemirjenost in strah, da bi nepovabljeni gosti odkrili skladišče, ki ga je na tej domačiji imela partizanska oskrbovalna enota za Petkovo bolnico. Domača hči, ki so jo domačini in partizani imenovali "Petkova Minka", je bila zadolžena da skrbno in neopazno prisluhne govoricam belogardistov, da bi odkrila s kakšnim namenom so se pri njih nastanili. Nekega popoldneva je prestregla informacijo vodečega belogardista, ko je svojim podrejenim dajal operativne naloge. Nesporno je zaznala, da je poveljujoči belogardist izdal ukaz za bojni pohod proti kmetiji Selišnik, in tako se je tudi zgodilo.

Istega dne je v nočnem času k cerkvi Sv. Antona v Podvolovljeku prispela manjša partizanska enota, očitno tehnična, ker so bili slabo oboroženi. Utrujeni in počitka potrebni so se nastanili pri cerkvi, ne da bi se zavedali kako blizu imajo sovražnika. Ko so zjutraj začeli pripravljati zajtrk, so jih nenadoma napadli belogardisti.

Napadeni partizani so se takoj začeli umikati v smeri vzhoda na nižinsko pobočje Kaštnega vrha. Ta enota ni vedela, da se umika v smeri Petkove bolnice, in se tudi ni zavedala, da utegne usodno ogroziti ranjence v bolnici. Belogardisti so jim sledili in tako prišli v neposredno bližino te bolnice. Stražar pri bolnici je zasluhlil nevarnost in s strelom opozoril na bližajočo nevarnost, nato pa zbežal. Oskrbovalno osebje bolnice in še okretni ranjenci so se razbežali po gozdu in se pomikali preko Kaštnega vrha, nato pa se pozneje ponovno zbrali na kmetiji Vrbočnik pri Novi Štifti. Po osvoboditvi smo zvedeli, da so belogardisti zajeli in pobili tudi te pribežnike. Prizanesli so le bolničarki te bolnice Maruši in jo odpeljali s seboj. Kakšna je bila usoda tega dekleta pa domačini nismo zvedeli.

Belogardisti so v tej bolnici zajeli deset hudo ranjenih partizanov, vendar jih niso likvidirali. Obljubili so jim, da se ne bo nikomur nič zgodilo, če bodo poslušni. Odpeljali so jih v dolino do kmetije Petek in nato naprej

do svoje postojanke. Pred odhodom so Bolnico zažgali, neokretne ranjence pa pustili kar ob goreči bolnici. Nekdo od ranjencev je bil že toliko pri moči, da je ogenj pogasil. Med potjo v dolino je eden od ranjencev obnemogel, spremljajoči belogardist si ga je nadel na ramena in ga nosil vse do Petkove domačije. Za transport proti svoji postojanki RIHAR so belogardisti angažirali dva domačina: Janeza PLESNIKA in Ivana ZAMERNIKA, da sta pomagala pri transportu ranjenega in onemoglega partizana. Kot jima je bilo naročeno sta ga nameravala izročiti na postojanki Rihar. Ivan Zamernik je po osvoboditvi čestokrat pripovedoval prigodo, ki jo je doživel pri tem transportu. Ko sta na saneh peljala ranjenca, sta se kakih 50 metrov od cerkve Sv. Antona v smeri Luč, srečala z belogardistično patroljo. Z radovednostjo so si ti možje ogledovali ranjenca in si prižigali cigarete. Hudo ranjeni partizan je enega od patrolje prosil za "čik". Eden od njih je brez zadržkov vzel svojo pištolo in ga ustrelil v glavo. Dodal je : "Na tu imaš svoj čik".

Eden od ranjencev je sam uspel priti v dolino in ob Zamerskem travniku obnemogel v snegu. Cela dva dneva je klical na pomoč, vendar mu nihče ni upal pomagati, ker so belogardisti zagrozili, da bo tistega, ki bi si drznil samovoljno pomagati, doletela enaka usoda.

Ved sreče je pri zajetju ranjencev imel Robanov Jože, doma iz Robanovega kota, ki se je tudi zdravil v tej bolnici. Poznal se je s poveljnikom belogardistov Lebičem ali Verbičem še iz časov, ko je ta pred vojno zahajal v planine in se oglašal pri Robanovih. Ta poveljnik mu je priskrbel konja da je z njim odjezdil domov.

Pri sovražnikovem odkritju te bolnice in kalvarije z ranjenci, je hude travme preživljala

Marija Mlačnik, ki je v tem času živela na Petkovi domačiji, in sodelovala pri oskrbi

bolnice. Bilo jo je hudo strah, da bi ranjenci pri zasliševanju in mučenju izdali njeno vlogo. Na srečo do tega ni prišlo.

Opomba:

Belogardisti niso bili stalno nastanjeni na Petkovi domačiji ampak so se tu le začasno ustavljali.

Ta partizan, ki ga je belogardist nosil na ramenih vse do Petkove domačije ni imel noge. Doma je bil iz Letuša v Savinjski dolini.

V tej bolnici je bilo okrog sto ljudi z oskrbovalnim osebjem, med njimi pa je bilo tudi nekaj beguncev.

Informacije zbral in pripoved napisal :

Alojz VOLER

Pripovedovala:

Marija Mlačnik, Petkova Minka poročena Voler

ODŠLI SO

Alojz HRIBERŠEK, rojen 06.06.1921, umrl 20.12.2009

Bil je v taborišču v Avstriji na prisilnem delu, od koder je tudi pobegnil. Bil je borec Šerčerjeve brigade. Bil je član Krajevne organizacije ZB NOB Škale. Odbor Krajevne organizacije ZB Škale - Cirkovce ga bo ohranil v lepem spominu. Za njegovo vestno članstvo se mu zahvaljujemo.

Matevž PODVINŠEK, rojen 21.09.1941, stanujoč v Gaberkah št. 108, umrl 29.12.2009

Bil je ukraden otrok in žrtev vojnega in fašističnega nasilja. Že leta 1942 so družino Nemci zaprli in internirali v koncentracijsko taborišče. Njega so staršem odvzeli, posvojil ga je neki nemški oficir, spremenil mu je ime in priimek. Mati mu je umrla v koncentracijskem taborišču Aušvic, oče pa se je po vojni vrnil kot težak invalid. Svojega sina Matevža je

pričel iskati preko Rdečega križa, tudi mednarodnega. Ko ga je našel pa je njegovo vrnitev dosegel šele preko takratnega mednarodnega sodišča, saj ga je posvojitelj hotel obdržati za vsako ceno. S pomočjo sodišča in rdečega križa se je pokojni Matevž vrnil k očetu in v Slovenijo leta 1947. bil je član krajevnega odbora ZB NOB Gaberke.

Rado DJORDJEVIĆ, rojen 12.10.1931, umrl 07.01.2010

Rodil se je v vasi Teflič pri Kragujevcu. Ko je dokončal osnovno šolo, se mu je ponudila priložnost, da je leta 1951 prišel v Slovenijo. Prva njegova zaposlitev je bila v Poljčanah na Sekretariatu za notranje zadeve.

Kasneje je služboval še v Celju in Šoštanj. Vmes je dokončal višjo upravno šolo. Njegova zadnja zaposlitev je bila na RLV,

tam je bil zaposlen vse do upokojitve.

Bil je skromen in pošten. Njegovi odnosi z ljudmi, do sodelavcev so bili korektni in humani. Predan je bil delu in ustvarjanju. Takega se bomo spominjali. Kot dolgoletni član Krajevne organizacije ZB NOB Stara vas je v njej po potrebi tudi sodeloval.

Marija GLUK, rojena 15.02.1925 v Velikem vrhu, Šmartno ob Paki, umrla 06.01.2010

Aktivno je sodelovala v NOB od 1. avgusta 1943 leta. Od 10. decembra 1943 je bila v zaporu v Celjskem piskru. Ko je bil nanj izvršen napad, se ji je s sestro posrečilo pobegniti domov. Vendar so jih že na poti polovili Nemci in vrnili nazaj v zapor. Čez čas je bila premeščena v zapore v Mariboru. Čez nekaj mesecev pa so jo z ostalimi v zapore v Begunje.

Tam je preživljala težke trenutke do

konca vojne. Bila je vsa leta članica Krajevne organizacije ZB NOB Konovo. Ohranili jo bomo v lepem spominu.

Marica PODLESEK, rojena 29.01.1926, umrla 16.12.2009

V letih 1944 - 1945 je bila aktivna kurirka na območju Šentilja. Članica ZB NOB je bila od leta 1949 v Šentilju, nazadnje pa je bila članica Krajevne organizacije ZB NOB Desni breg Velenje.

Imela je status vojnega veterana.

Alojz HLIŠ, rojen 06.04.1928, umrl 15.08.2009

Bil je borec Tomšičeve brigade, kjer je v borbah z okupatorjem doživljal hude življenjske preizkušnje. V takih pogojih je Alojz dočakal težko pričakovano osvoboditev. Po osvoboditvi je služil v enotah KNOJ-a vse do leta 1947, ko je bil demobiliziran. Po demobilizaciji se je zaposlil v RLV od koder je odšel v zaslužen pokoj.

Bil je član Krajevne organizacije ZB NOB Stara vas.

Janez KORNİK, rojen 07.06.1933 v Razborju, stanujoč v Gaberkah, umrl 30.11.2009

On in vsa Varmočnikova družina v Razborju, ki je imela partizansko ime "pri Pušili", je aktivno sodelovala z partizani in NOB že od leta 1943. Pokojni pa je kot mladoletnik opravljal tudi po navodilih očeta (ki je bil že v času okupacije funkcionar OF), kurirske in obveščevalne naloge in sodeloval pri raznih aktivnostih

v korist NOB in za partizane. Dva njegova brata pa sta za posledicami vojne in NOB tudi umrla. Svoje delovanje v času NOB je imel tudi uradno priznано in tudi status vojnega veterana. Bil je dolgoletni član Krajevne organizacije ZB NOB Gaberke.

Marija LEŠNIK, rojena 23.02.1935, umrla 17.11.2009

V času II. svetovne vojne je s svojo mamo in dvema bratoma živela v Ravnah pri Šoštanj. Njen oče je bil mobiliziran v staro Jugoslovansko vojsko, bil ujet in deportiran v Nemčijo. Po vrnitvi domov se je priključil borcem Tomšičeve brigade. V enem izmed spopadov z okupatorjem je bil hudo ranjen in ostal trajen vojni invalid.

Zaradi očetovega odhoda v partizane je imela družina posledično s strani okupatorja hude težave in bila temu primerno obravnavana.

Kot otrok pa je Marija vse to doživljala. Bila je dolgoletna članica Krajevne organizacije ZB NOB Stara vas in v njej po potrebi tudi aktivno sodelovala.

Ana DREV, rojena 25.07.1921 v Ravnah nad Šoštanjem

Rojena je v številni kmečki družini Volkovih (Goganovih). Osnovno šolo je opravila v ravnah in Šoštanju. Po šoli je ostala doma, kot takrat vsa mlada dekleta in se preživljala z delom na polju in priložnostno z dnino. Kaj kmalu je prišla okupacija in družina je bila izpostavljena hudim pritiskom, saj je eden od bratov bil že v začetku 1942 leta, radi partizanstva,

ustreljen v Starem piskru v Celju.

Še istega leta se je Ančka spoznala s svojim prvim možem Francem Drev iz Šmartnega ob Paki in se še istega leta poročila. Leta 1943/44 sta se ji rodila otroka. Mož Franc je leta 1944 odšel v partizane in Ančka je postala predmet šikaniranja okupatorja. Da je bila nesreča še večja, sta ji za posledicami davice leta 1945 umrla oba otroka in leta 1948 še mož Franc.

1953 leta se je ponovno poročila z moževim bratom Ivanom. Vendar se je tudi Ivan po treh mesecih smrtno ponesrečil. Kmalu po tej nezgodi se je vdovi rodil sin Janko, kateri je pred kratkim že tudi umrl.

Kruta usoda naše članice že od leta 1955 je nepopisna, skoraj neverjetna. Zato jo bomo imeli člani ZB še posebej dolgo v najlepšem spominu.

Anton DREV, rojen 05.02.1921 v Slatinah, Šmartno ob Paki

Po končani osnovni šoli je ostal na domu in se ukvarjal s kmetovanjem vse do leta 1942, ko je bil mobiliziran v nemško vojsko. Sodeloval je na bojiščih Balkana, od koder je spomladi leta 1944 pobegnil k partizanom. V partizanski vojski je sodeloval na Štajerskem do zaključka bojev za osvoboditev naših krajev.

Po končani vojni se je ponovno posvetil kmetovanju in bil uspešen kmet do smrti svoje žene Elizabete leta 1980. Bil je tudi član ZB od vsega začetka in bil tvoren sodelavec v naši organizaciji. Zadnja leta, ko so mu zaradi bolezni pešale moči je preživel v domu za ostarele v Velenju vse do smrti.

Krajevna organizacija ZB NOB Šmartno ob Paki ga bo obdržala v lepem spominu kot vzornega člana.

Marija ŽERJAV, rojena Zapušek 27.05.1914

Rojena je na kmetiji in imeli so tudi mlin za mletje žita okoliškim kmetom, reklo se je pri Briškem mlinu v Lokovici (Penku). Kot prva v družini je hodila v osnovno šolo v Skorno, nato pa tudi nekaj let v Šoštanj. Kot otroku in mladenki v mladosti ni primanjkovalo sredstev za preživetje, saj se je družina ukvarjala tudi s čevljarstvom.

Vendar je prišel čas vojne in njihov dom

je bil posebej na udaru saj je bil ravno na razpotju dveh področij bojevanja: Lokovice in Skornega.

Kot mlada se je zgodaj v letu 1942 vključila v vseljuski odpor in aktivno sodelovala v NOB. Njeno sodelovanje je bilo prekinjeno 26. junija 1944, ko so jo ujeli kot kurirko, ko je nosila pošto za partizane. Sledil je Stari pisker v Celju in nato še taborišče Ravensbruck. Od tod se je po hudih preizkušnjah in trpljenju vrnila domov 1. septembra 1945.

Leta 1948 se je spoznala s svojim možem Francem Žerjav in se še istega leta tudi poročila. Nesreča ni počivala in mož Franc se je 1956 leta smrtno ponesrečil. Ostala sta ji dva otročka, Mija in Mirko. Prišla je selitev v Šmartno ob Paki, kjer je začela znova. Tod je bila vseskozi aktivna občanka in društvena delavka. Tik pred svojim petindevetdesetim letom starosti je prejela plaketo - Priznanje župana občine Šmartno ob Paki za zasluge pri vseh društvih, kjer je sodelovala.

Krajevna organizacija ZB NOB Šmartno ob Paki jo bo ohranila v trajnem ominu kot nepogrešljivo članico ZZB.

DOPISUJTE V ŠALEŠKI UPORNIK

Obvestilo uredniškega odbora Šaleškega upornika

Uredništvo glasila Šaleški upornik iz številke v številko sprejema vse več vaših prispevkov. To nas zelo veseli, saj s tem dokazujete, da je glasilo postalo zelo brano čtivo in tako je tudi prav. Dokazuje tudi, da naše Krajevne organizacije dobro delajo.

Z vsem tem pa se je povečal obseg dela pri prepisovanju vaših prispevkov, zato smo se odločili, da vas zaprosimo za sledeče:

- Vse tiste, ki imajo možnost pošiljanja prispevkov po elektronski pošti prosimo, da jih pošiljajo na sledeči naslov: ozoj.dr@gmail.si z oznako: ZA ŠALEŠKI UPO-RNIK;
- Seveda pa bomo vaše prispevke še vedno sprejemali tako kot doslej strojepisni ali ročno pisani obliki. Vsakega vašega prispevka se veselimo, saj to je glasilo vseh nas in z vašim pisanjem, drage borke in borci skrbite, da se mlajši rod seznanja z vašim trpljenjem med NOB in da zgodovina ostane zapisana in ne zamre.

Jože Dračko

Dostikrat članice in člani organizacije ne vemo na koga bi se obrnili v zvezi z našim statusom, pravicami itd...

Če imate kakršnokoli vprašanje s tem v zvezi, se lahko obrnete na Upravno enoto Velenje - Oddelek za občno upravo in druge upravne naloge in skupne zadeve.

Telefonska številka: (03) 8995 772.